

Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

Katedra: Društvena istorija SAD u XX veku

Mentorka: dr Dubravka Stojanović

Student: Aleksandar Blešić

Br indeksa: IS 16/202

DIPLOMSKI RAD

Rasni nemiri u Los Angelesu 1992.

-socijalni, ekonomski i politički kontekst rasnih sukoba

Septembar 2020.

1. PREDGOVOR

Predmet ovog rada je rasvetljavanje događaja koji su se odigrali u Los Angelesu u aprilu 1991. godine; u pitanju je brutalno prebijanje Afroamerikanca Rodnija Kinga (eng. Rodney King) od strane policije, kao i kasniji događaji uslovljeni nekažnjenim nasilnim ponašanjem policijskih službenika, što na koncu dovodi do protesta, nemira i nasilja na gradskim ulicama. Cilj rada je rasvetljavanje socijalnih, ekonomskih i političkih faktora usled kojih nastaju rasna netolerancija i diskriminacija, što sve skupa dovodi do rasnih sukoba i reprodukcije nasilja. Obrazac crnačke pobune, koji je uspostavljen u Harlemu 1935. godine, svoju kulminaciju doživljava u Los Angelesu 1992. godine. Getoizacija i hipersegregacija afroameričkog stanovništva u radu su prepoznati kao uslovi koji dovode do nastanka kompaktnih zajednica koje su, u jednom trenutku, nasilje počele da koriste kao vid otpora beljačkoj represiji.

Metodološki pristup, korišćen u radu, jeste komparacija raspoloživih izvora sa dostupnim sintezama i ranije objavljivanim radovima na tu temu. Analizom dostupnih medijskih materijala pokušano je dati što vernije objašnjenje događaja koji je privukao pažnju svih svetskih medija. Novinski izveštaji opisuju događaje koji su se skoro neprestano odvijali ispred objektiva sveprisutnih televizijskih kamera. U ovom radu korišćeni izvori su članci i kolumne Los Angeles Tajmsa (eng. Los Angeles Times) – dnevnih novina koje izlaze u Los Angelesu od 1881. godine i koje su četvrti najveći dnevni list u Americi. Poznati su po pokrivanju tema u vezi sa Zapadnom obalom SAD-a, kao što su imigracioni trendovi i prirodne katastrofe. Dobitnici su preko četrdeset Pulicerovih nagrada za novinarstvo. Kada su 1965. godine izbili nemili događaji u Votsu, delu Los Angelesa, zbog hapšenja i brutalnog prebijanja tri afroamerička stanovnika, uredništvo je iskoristilo priliku da svoj list odvoji od imidža probelačkog glasila (The White Spot of America)¹. Izveštaji Tajmsa su bili iscrpni i bazirali su se na pokušajima

¹ <https://www.kcet.org/shows/inventing-la-the-chandlers-and-their-times/timeline-history-of-the-los-angeles-times>

razumevanja korena problema ove građanske pobune². Tako je bilo i 1991/92. godine, iz sata u sat, iz dana u dan, izveštaji iz svih krajeva zahvaćenih nemirima, uzimali su u obzir sve strane umešane u sukob, ne skrivajući simpatije usmerene prema demonstrantima. Sudeći po podršci koju je list upućivao Hilari Clinton (eng. Hilary Clinton) može se zaključiti da je list, kao i tada okrenut demokratskoj stranci³.

Kako bi kontrolisali izveštaje Los Anđeles Tajmsa u radu su korišćeni članci Njujork Tajmsa (eng. New York Times) – dnevnih novina koje se izdaju na istočnoj obali, koje su bile, i ostale, jedne od najvećih svetskih novina. Ustanovljene su 1851. godine i od samog početka su se opredelile da izbegavaju senzacionalizam zarad objektivnog i nezavisnog izveštavanja. Obraćale su se, pre svega, intelektualnom delu auditorijuma na uštrb masovnosti. Njujork Tajms se 1971. godine nalazi u centru kontroverze tokom izdavanja serije članaka (Pentagon Papers) koji su se odnosili na tajnu analizu američke vlade o ratu u Vijetnamu.⁴ Ova serija članaka im je donela Pulicerovu nagradu, jednu od preko 120 koje su tokom svog postojanja dobili.

Mesto vredno pomena zauzimaju članci političkog magazina Komentari (eng. The Commentary), prvobitno nastalog u posleratnom periodu za potrebe jevrejske zajednice. Od svog osnivanja 1945. godine, a naročito od 1970. godine, ovaj magazin je vodeće glasilo neokonzervativaca⁵. Mnogi članci Komentari magazina su dobijali status kontroverznih. Komentari magazin opisuju kao taj sporni magazin, koji je transformisao jevrejsku levicu u neokonzervativnu desnicu, ali i kao magazin koji je, kao nijedan drugi magazin u proteklih pola veka, bio toliko dosledno uticajan, i koji je bio toliko važan za glavne rasprave koje su transformisale politički i intelektualni život SAD-a⁶.

U rasvetljavanju sukoba Korejaca i Afroamerikanaca, korišćen je materijal napisan od strane profesora Edvarda T. Čanga (eng. Edward T. Chang) osnivača Jang Oak Kim centra za korejskoameričke studije (eng. Jang Oak Kim Center for Korean American Studies) na univerzitetu Kalifornije u Riversidu. Studirao je na Berkli univerzitetu i

² <https://www.kcet.org/shows/inventing-la-the-chandlers-and-their-times/timeline-history-of-the-los-angeles-times>

³ https://ballotpedia.org/Los_Angeles_Times#History

⁴ <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times>

⁵ <https://www.commentarymagazine.com/about/>

⁶

https://books.google.rs/books?id=s0pIx9ODf5UC&printsec=frontcover&hl=sv&source=gbs_v2_summary_r&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

UCLA. Profesor Čang je proučavao i bio glas korejske zajednice u Americi tokom poslednjih četvrt veka. Vodeći je stručnjak za nemire u Los Anđelesu 1992. godine, i za rasne odnose Korejaca i Afroamerikanaca. Predavao je na temu korejsko-afroameričkog sukoba i građanskih nemira u Los Anđelesu na mnogobrojnim fakultetima u Americi i van nje⁷.

U izradi rada konsultovani su, iz nama dostupne literature, više sveobuhvatnih pregleda američke istorije koji su se bavili vremenom koje je u pitanju, tj. drugom polovinom 20. veka. Dominantno mesto zauzima i zbirka izabranih eseja koji se konkretno odnose na istoriju rasizma i rasnog pitanja u Americi tokom druge polovine 20. veka.

⁷ <https://profiles.ucr.edu/app/home/profile/edch>

2. EVOLUCIJA POLITIČKE IDEJE

Sa uvođenjem trinaestog, četrnaestog i petnaestog amandmana Ustava SAD-a, crni Amerikanci su i formalno oslobođeni od ropstva, garantovano im je građansko pravo i dozvoljeno im je da glasaju. Oslobođeni su imovinskog cenzusa potrebnog za glasanje, zabranjeno je dužničko ropstvo, uspostavljene su javne škole.

Ali, početkom veka, južne države uspele su da podignu čitav niz novih prepreka napredovanju Afroamerikanaca⁸. Sistem rasne segregacije, poznat pod imenom Džima Kroua (eng. Jim Crow), što je pogrdni termin za označavanje Afroamerikanaca⁹, uspostavljen je širom juga, izazivajući najniži nivo slobode u istoriji Afroamerikanaca od trenutka njihovog oslobađanja. Kao odgovor, osnovana je nacionalna asocijacija za unapređenje obojenih ljudi (eng. National Association for the Advancement of Colored People) na Linkolnov rođendan 1909. godine. Od tada, pa do 1954. godine, NAACP je predvodnik u borbi za prava Afroamerikanaca¹⁰. Vodili su zakonsku borbu protiv segregacije i diskriminacije, koja je dostigla svoj vrhunac u slučaju Braun protiv odbora za obrazovanje Topeke, Kansas (eng. Brown vs. Board of Education of Topeka, Kansas), kojim je odlučeno da je segregacija u obrazovnim ustanovama neustavna¹¹. Između 1955. godine i 1968. godine, Afroamerikanci su se odlučno borili za očuvanje svojih ustavnih prava. Vodeća strategija je bila upotreba sudskih institucija i razvijanja nenasilnih protesta. Martin Luter King mlađi (eng. Martin Luther King jr.) je bio predvodnik pokreta, bez obzira što su crni nacionalisti poput Ilajdže Muhameda (eng. Eliah Muhammad), Malkoma Iks (eng. Malcom X), Crnih pantera (eng. Black Panthers) i drugih crnih separatista svojim akcijama uticali na rezultate izbora. King je bio odlučni crni lider i strateg te ere. Do trenutka njegovog atentata u aprilu 1968. godine, Afroamerikanci su uspeali da povrate dobar deo ranije oduzetih političkih prava¹². Ključni događaj, koji je obnovio izgubljene privilegije, trajao je čitavu deceniju političke borbe,

⁸ W.R. Scott, W.G. Shade, ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005. str. 339

⁹ <https://www.britannica.com/event/Jim-Crow-law>

¹⁰ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 339

¹¹ *Isto*

¹² *Isto* str. 340

počevši od slučaja Braun protiv odbora za obrazovanje 1954. godine. Razrešenjem ovog slučaja od Vrhovnog suda su osujećena stremljenja južnjačkih segregacionista, a federalna vlada se svrstala na stranu pokreta za građanska prava. Pod uticajem te odluke razbuktnula se borba za ostvarivanje prava manjina¹³. Masovna mobilizacija u ime prava crnaca otpočela je bojkotom javnog prevoza u Montgomeriju (eng. Montgomery Bus Boycott) tokom decembra 1955. godine, nastavila se vožnjama slobode (eng. Freedom Rides), protestima okupljanjima u restoranima širom juga koji nisu hteli da služe Afroamerikance, zatim Maršom na Vašington (eng. The March on Washington), Sloboda za Misisipi (eng. Mississippi Freedom Summer Project) i šetnjama u podršku svim Afroamerikancima širom zemlje pod imenom Sloboda sad (eng. Freedom Now)¹⁴. Ovi aktivisti doprineli su svojim akcijama sprovođenju tri ključna zakonska akta: Zakona o građanskim pravima iz 1964. godine (eng. Civil Rights Act), Zakona o glasačkom pravu iz 1965. godine (eng. Voting Act) i Zakona o slobodnom stanovanju iz 1968. godine (eng. Fair Housing Law)¹⁵. Zakon o građanskim pravima, donešen i potpomognut histerijom zbog Kenedijevog ubistva, omogućio je Afroamerikancima ravnopravan pristup svim javnim mestima. Zakon o glasačkom pravu, čije je sprovođenje bilo pogurano zbog grubog kršenja građanskih prava demonstranata od strane policije u Selmi, Alabama (eng. Selma Alabama), omogućio je Afroamerikancima pristup glasačkim mestima. I na kraju, Zakon o stanovanju, koji je bio praćen ubistvom Martina Luteru Kinga, omogućio je Afroamerikancima legalan pristup bilo kom kraju zemlje u svrhu stanovanja¹⁶.

Ironično, atentat na Kinga zapravo je okončao glavnu fazu afroameričke borbe za ravnopravnost. Nastupilo je vreme u kome je sad trebalo ovu zakonsku regulativu sprovesti u delo. Period od 1965. godine pa na ovamo, zabeležio je nezapamćen uspon političkih prava Afroamerikanaca. Glavni progres je načinjen u oblasti politike uopšte, najviše na jugu, ali pre svega u povećanju broja izabраниh predstavnika Afroamerikanaca. Pre 1965. godine crni Amerikanci su, u suštini, bili isključeni iz političkog procesa na jugu gde je nadmoć belaca prevazilazila vladavinu prava, običaja i sile¹⁷. Sa sprovođenjem Zakona o glasačkom pravu, Afroamerikanci su zauzeli svoje trajno mesto

¹³ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 340

¹⁴ *Isto*, str. 340

¹⁵ *Isto*

¹⁶ *Isto*

¹⁷ *Isto*

u političkom životu Amerike. Kao rezultat ovakvog razvoja događaja, a posebno na jugu, rasna politika je doživela svoju postepenu transformaciju¹⁸. Nova strategija belaca podrazumevala je umereniju retoriku i uzimanje u obzir interesa crnih zajednica. Jug je transformisan od mesta u kome nema obojenih učesnika u političkom životu, do tačke u kojoj se političke skupine bore za njihovu naklonost¹⁹. Do devedesetih godina mogli smo da posvedočimo da su Afroamerikanci stupili na skoro sve javne funkcije od nekog značaja. Tokom tog perioda, Afroamerički predstavnici su bili gradonačelnici brojnih velikih gradova širom Amerike, kao što su: Atlanta, Baltimor, Birmingem, Nju Orleans, Klivlend, Detroit, Njujork, Filadelfija, Sijetl, Vašington i Los Anđeles²⁰. U takvoj atmosferi, jedan događaj je raspršio sve iluzije o evolutivnoj integraciji afroameričkog stanovništva u američko društvo.

Najveći grad Kalifornije, Los Anđeles, godinama je bio otelotvorenje multietničke sredine i kao takav služio je za primer kako bi trebalo da izgleda budućnost američkih gradova uopšte. U njemu su živeli Korejci, Latinoamerikanci, Vijetnamci, Japanci, Kinezi, Afroamerikanci, belci – svi skupa u državi koja je podsticala toleranciju. Međutim, zaboravljeno je da je upravo Los Anđeles mesto u kojem su se odigrali nemiri u Votsu, da je to grad u kom šef policije Deril Gejts (eng. Daryl Gates) često daje rasističke izjave i gde je policija često delovala bez ikakvih ograničenja, potpuno zanemarujući zakone. Tako se desilo da je u „gradu anđela“ policija 3. marta 1991. godine zaustavila Rodnija Kinga zbog vožnje koja je ugrožavala saobraćaj. Kada je on protestovao, uz opiranje, policija ga je maltretirala i pretukla, na očigled video kamere. Optuženi policajci, u slučaju brutalnog prebijanja afričkoameričkog vozača, oslobođeni su 29. aprila 1992. godine zbog zločina koji je zaprepastio naciju. Ova presuda je momentalno pokrenula buru gneva i izazvala nasumične slučajeve nasilja u gradu. Veći broj požara, opljačkanih radnji i prebijanja vozača u prolazu u centralnom delu i džepovima većinski naseljenim afroameričkim stanovništvom Los Anđelesa naterali su gradonačelnika Toma Bredlija (eng. Tom Bradley) da proglasi vanredno stanje, dok je guverner Kalifornije Pit Vilson (eng. Pette Wilson) izjavio da će mobilisati snage

¹⁸ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 340

¹⁹ *Isto*, str. 340

²⁰ *Isto*, str. 341

nacionalne garde²¹. Ovo prebijanje koje se sastojalo od pedest i šest udaraca palicom i udaraca nogom, pokazivano je iznova i iznova na svim televizijama. Momentalno ovaj video snimak je postao jedan od najvidljivijih primera prekomerne upotrebe sile u istoriji Amerike i pokrenuo pitanje policijske brutalnosti na nacionalnom nivou.

Sa obrascem gradske pobune upoznali su nas prvi veći protesti Afroamerikanaca u Harlemu 1935. godine, a zatim i u Detroitu, skoro deceniju kasnije, 1943. godine. Umesto uobičajenog nasilja belog stanovništva nad obojenim, postoje čitavi ustanci Afroamerikanaca. Sada oni uništavaju imovinu belaca čiji su i sami životi dovedeni u pitanje²². Od 1964. godine u severnim gradovima Amerike dolazi do čitavog niza nereda i protesta kao posledica uobičajeno neumesnog nasilja policijskih snaga nad svojim sugrađanima druge boje kože. U losanđeleskom getu Vots (eng. Watts) pobune se javljaju 1965. godine, u Njuarku (eng. Newark) i Detroitu 1967. godine, dok je ubistvo Martina Luteru Kinga mlađeg 1968. godine izazvalo revolt u Vašingtonu. U Votsu je poginulo trideset i četvoro ljudi, u Njuarku dvadeset i šest, a u Detroitu četrdeset i tri. U Detroitu su nemiri okončani tek nakon što je vlada poslala teško naoružane trupe²³. Ovo nisu jedini primeri; tokom samo 1976. godine zabeleženi su protesti u sedamdeset i pet gradova. Istragom izrazito konzervativne predsedničke komisije, na čijem čelu je bio guverner države Ilinois Oto Kerner (eng. Otto Kerner Jr), došlo je do odgovora da su za nastajanje nereda najodgovorniji loš životni standard manjinskih grupa, nezaposlenost i brutalni postupci policije²⁴. U međuvremenu, milioni Amerikanaca postali su deo srednje klase, nadmetali se za pristojne poslove, univerzitetsko obrazovanje postalo je uobičajeno i dobili su svoje političke predstavnike. Milioni belih Amerikanaca verovali su da je tema rasne nejednakosti zastarela. Tragične devedesete godine su pokazale koliko je takvo viđenje situacije samo privid.

²¹ <https://www.nytimes.com/1992/04/30/us/the-police-verdict-los-angeles-policemen-acquitted-in-taped-beating.html>

²² F.Dženkins, *Istorija SAD*, Beograd, 2002., str. 214

²³ F.Dženkins *Navedeno delo*, str. 198

²⁴ *Isto*, str. 214

3. KONTEKST NASTANKA RASNIH SUKOBA U AMERICI U DRUGOJ POLOVINI 20. VEKA

Afroamerički identitet izgrađen na ugnjetavačkom iskustvu ropstva, kasnije je oblikovan i sputavan segregacijom, ali upravo zbog tih iskustava je, između ostalog, i autentičan u razvoju jezika, muzike, plesa, pa i odevanja. Sve navedeno je ono što čini snagu ove manjinske grupe i što nesumnjivo utiče na razvoj celokupnog američkog društva. Tokom pedesetih godina prošlog veka Afroamerikanci, koji su bili u prilici da iskoriste otvaranje novih mogućnosti za pripadnike njihove manjinske grupe u oblastima zakona, obrazovanja i politike, a omogućene uspesima pokreta za građanska prava (eng. Civil Right Movement), zabeležili su nagli uspon. Posle Drugog svetskog rata državne i federalne administracije su zakonskim aktima prinuđene da sprovedu politiku jednakih šansi, što je dovelo do povećanja onoga što nazivamo *crna buržoazija*. Samo od 1960. godine do 1965. godine, 380.000 Afroamerikanaca je našlo uposlenje u administrativnom sektoru, i na taj način se povećao broj pripadnika crne srednje klase na oko 4 miliona²⁵.

Do 1990. godine skoro polovina (46%) svih Afroamerikanaca je radilo na takvim poslovima, jedna trećina afroameričkih porodica je imala godišnje prihode od 25.000 do 50.000 dolara, a 15% je zarađivalo i više od toga²⁶. Sa druge strane, jedna trećina svih afroameričkih porodica živela je ispod granice siromaštva, dok je zaprepašćujući podatak da je čak 40% afroameričke dece živi ispod te margine. Među siromašnim Afroamerikancima, od sredine šezdesetih godina prošlog veka, najveći udeo čini koncentrisano siromaštvo u urbanim centrima koje participira u američkom društvu potpuno van sistema zapošljavanja. Takav način socijalnog kretanja ima za posledicu stanovništvo zarobljeno u trajnoj nezaposlenosti, i sve više okrenuto ka kriminalnom ponašanju i upotrebi opijata. Uznemirujuća je činjenica da je, početkom 21. veka, jedna trećina svih Afroamerikanaca, starosti od 20 do 29 godina, obuhvaćena zatvorskim

²⁵ W.R. Scott, W.G. Shade, ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005., str. 250

²⁶ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 14

sistemom²⁷.

Čak i da nije bio rasno motivisan, zahtev za umanjnjem državnog aparata tokom Reganove i Bušove administracije, doveo je do smanjenja potrebe za otvaranjem radnih mesta za obrazovane, mlade Afroamerikance. Takođe, privatizacija je imala slične efekte, kao i kraj Hladnog rata, zbog zatvaranja mnogih vojnih baza, i sažimanja broja radnih mesta, dok proces deindustrijalizacije dodatno smanjuje broj radnih mesta za stručni kadar.

Današnji američki moderni geto se razlikuje od geta kakav je opisivan u ranijim periodima. Prvi od faktora razvoja takvog geta jeste migracija afroameričkog stanovništva iz ruralnih krajeva Amerike u urbane sredine, tokom, i posle Drugog svetskog rata. Drugi faktor jeste transformacija ruralnog stanovništva u gradsko-industrijsko stanovništvo. I, na posletku, najvažniji faktor jeste da je tokom kraja 20. veka deindustrijalizacija dovela do osiromašjenja i marginalizacije tog novog proleterijata. Ovaj, poslednji navedeni faktor doveo je do rekonstrukcije gradske ekonomije; od industrijskih gradova sastavljenih od košnica proizvodnih dobara nastali su centri upravljanja i tehnologije, pri čemu je naglasak bio na finansijama, protoku informacija i usluga²⁸. Između 1950. godine i 1970. godine postotak afroameričkog stanovništva u urbanim centrima se više nego udvostručio: sa 14% na 33% u Čikagu, sa 16% na 38% u Detroitu i od 18% na 34% u Filadelfiji²⁹. U sve starijim gradskim jezgrima velikih gradova, koje je belo stanovništvo napuštalo, formirao se moderan crni geto. Za razliku od ranijih afroameričkih naselja, u kojima su oni činili kompaktne grupe ali pridružene većim belčkim krajevima, u ovo doba se formiraju ekskluzivno naseljene oblasti Afroamerikanaca. Urbana izolacija i skoncentrisano siromaštvo, uzdižu ovaj pomenuti tandem u jedan, do tada nepoznati, gradski fenomen. Postindustrijalizacija je posebno devastirala urbane gradske zajednice mladih neosposobljenih crnaca, pre svega naseljenih u južnom Čikagu, južno-centralnom Los Anđelesu i severnoj Filadelfiji. Tokom osamdesetih godina, nedostatak posla, odsustvo nade, sve veće prisustvo droga, pretvorili su ove krajeve u fantazmagorije dezintegrisanog porodičnog života, nasumičnog nasilja i

²⁷ W.R. Scott, W.G. Shade., ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005., str. 15.

²⁸ W.R. Scott, W.G. Shade, *Navedeno delo*, 262.

²⁹ *Isto*, 264.

očaja, čiji se odjeci u popularnoj kulturi mogu videti u filmovima Spajka Lija (Spike Lee) i drugih modernih afroameričkih filmskih stvaralaca. Godine 1987. Afroamerikanci su na nivou čitave države sačinjavali 41% svih žrtava ubistava. Između 1970. godine i 1984. godine broj crnih domaćinstava, koja su izdržavale samohrane majke, porastao je za 51%. Do 1984. godine to je iznosilo 43% svih afroameričkih domaćinstava³⁰.

U urbanim centrima, sa koncentrisanom afroameričkom populacijom, 1984. godine samohrane majke su izdržavale 90% porodica, dok je 83% porodica u takvim krajevima živelo isključivo od socijalne pomoći³¹. Prosečan godišnji prihod jedne takve porodice je iznosio oko 11.000 \$³². Ovakva hipersegregacija izrodila je jednu „kulturu suprotstavljanja“ (eng. Oppositional Culture). Osobnosti te kulture su odbijanje bilo kakvog rada, trezvenjaštva, trajnog zaposlenja, finansijske sigurnosti, braka i porodice nalik belackoj.

Za vreme konzervativnih republikanskih vlada Regana i Buša, kao uzrok za sve socijalne probleme okrivljeni su priroda pojedinca i ličnosti, nikako nebriga države za rešavanje socijalnih problema³³. Dok je državna administracija smanjivala socijalna davanja istovremeno je ojačavala represivni sistem uvećavanjem izdataka za policiju i zatvore. Novi konzervatizam posebno dolazi do izražaja u ratu protiv droge time što su, usvojenim drakonskim kaznama, pre svega, bili ciljani pripadnici manjinskih grupa tako što su uživaoci najzastupljenijih opijata, unutar tih grupa, zakonskim regulativama najstrožije kažnjavani³⁴. U septembru 1989. godine predsednik Buš je objavio kako se „*svi slažemo da je najozbiljnija domaća opasnost, sa kojom se naša nacija danas suočava, droga... Naš najozbiljniji problem je kokain, a naročito krekan... koji naše gradove pretvare u ratne zone i ubija našu decu. To je otrov i ništa drugo.*“³⁵

³⁰ W.R. Scott, W.G. Shade., ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005, str. 270.

³¹ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 270

³² *Isto*, str. 277

³³ F. Dženkins, *Istorija SAD*, Filip Višnjić, Beograd, 2002, str. 235

³⁴ F. Dženkins *Navedeno delo*, str.236

³⁵ *Isto*, str.237

4. KORAK U DESNO

Avgusta 1965 godine, pokojni Bajard Rastin (eng. Bayard Rustin), jedan od vodećih predvodnika pokreta za građanska prava tog vremena, otputovao je za Los Anđeles da i lično vidi rezultate masovnog izbijanja nasilja, paljevine i pljačke, događaja koji se od tada naziva jednostavno Vots (eng. Watts). Tokom ovog događaja fatalno je nastradalo 34 osobe, preko 1000 ih je povređeno, a nebrojeno lokalnih malih preduzeća i servisa zauvek je upropašćeno. Kao što će Rastin kasnije pisati, tokom svog boravka je sreo 24-godišnjeg nezaposlenog crnog Amerikanca koji je vikao: *“Pobedili smo. Pobedili smo.”* *“Da li ste pobedili?”* upitao ga je borac za ljudska prava. *“Domovi su uništeni, crnci leže mrtvi po ulicama, radnje u kojima kupujete hranu i odeću uništene...”*³⁶ *“Pobedili smo”* usledio je odgovor. *“Zato što smo naterali ceo svet da obrati pažnju na nas. Šef policije nikada ranije nije bio ovde. Gradonačelnik je uvek ostajao u svom delu grada”*³⁷.

Godine 1992., 27 godina kasnije, sličan događaj je ostavio skoro dvostruki broj fatalno nastradalih, povređenih, čime su reči tog mladog čoveka o aktuelizaciji problema dobile svoje puno značenje. Priča o erupciji ovog i još mnogo urbanih nemira od sredine šesdesetih godina dvadesetog veka uspostavila je model gradske pobune kao metode skretanja pažnje i aktuelizovanja problema afroameričke manjine u SAD. U ovim situacijama najčešće bi navedeni razlog za otpočinjanje nemira velikom brzinom padao u drugi plan. U najvećem broju slučajeva inicijalni događaj bi bio neki svakodnevni događaj, kao saobraćajni prekršaj ili slično, retko kad događaj od istorijskog značaja kao što je ubistvo doktora Martina Lutera Kinga mlađeg (eng. Martin Luther King, Jr.). Posledično, neki pojedinci ili grupe istomišljenika bi takav događaj smatrali dovoljnim razlogom da pokažu nezadovoljstvo i to često u vidu paljenja i uništavanja javne imovine³⁸. Umnožavajući se, takvi događaji su kulminirali i čitave komšiluke pretvarali u gorući pakao nasilja, uvlačeći čak i ljude koji uobičajeno nisu ispoljavali takve vidove

³⁶ <https://www.commentarymagazine.com/articles/bayard-rustin-2/the-watts/>

³⁷ Isto

³⁸ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

ponašanja u uskovitlani uragan skoro procesionog razaranja.

Na kraju, šta privodi ovakav iracionalan izliv uništenja kraju? Pre svega, spoljna sila ali i činjenica da višednevna angažovanost naposljetku ostavlja traga na psihofizičke mogućnosti učesnika koji posledično sve više odustaju³⁹.

Zanimljivo je što je posle svih godina nemira, ovaj u Los Anđelesu izazvao zaprepašćenje javnosti iznedrivši čitav niz teorija o razlozima izbijanja kao da se radi o potpuno novom fenomenu⁴⁰. I, zaista, nemiri u Los Anđelesu su bili izuzetno destruktivni. Čitav utisak je pojačalo celodnevno izveštavanje sa lica mesta ispraćeno sveprisutnim kamerama televizijskih ekipa. Iznađenje reportera američkih televizija spoznajom da među crnom populacijom američkih gradova nije sve u redu, bilo je više nego očigledno⁴¹. Uvodni događaj je poznat. U sredu, 29. aprila 1992. godine u 15,30 časova, porota na suđenju četvorici policajaca iz Los Anđelesa koji su brutalno pretukli mladog crnog Amerikanca Rodnija Kinga, donela je oslobađajuću presudu za sve učesnike⁴². *“Danas nas je sistem izneverio”*, izjavio je gradonačelnik Los Anđelesa Tom Bredli (eng. Tom Bradley) i predviđajući mogući razvoj događaja zamolio za red i mir⁴³. Svega sat-dva kasnije stubovi dima su se mogli videti kako se viju iz južno-centralnog Los Anđelesa. Pre nego što se mir konačno uspostavio, odjeci nasilja su stigli na sever sve do Beverli Hilsa (eng. Beverly Hills) i na jugu sve do Long Biča (eng. Long Beach). Ipak, najveći deo nemilih scena se odvijao u siromašnim krajevima u kojima su demonstranti živeli i kupovali. Aerodromi, autoputevi, škole su već dan kasnije bile zatvoreni. Autobusi i vozovi su prestali da saobraćaju. Grad prepun ljudi je sve više postajao idealna pozornica za nasilnu dramu koja je usledila. Iako je gradonačelnik od prvog trenutka zamolio za mirno ponašanje, situacija se ubrzo otrgla kontroli. Jako slabo prisutna policija pokušala je da interveniše ali neuspešno, na sad već poznatoj raskrsnici Bulevara Normandija i Florens (eng. Normandy i Florence) i na taj način dala celom protestu fokalnu tačku, to jest epicentar nemira⁴⁴. Do sledećeg dana nismo mogli da

³⁹ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

⁴⁰ Isto

⁴¹ Isto

⁴² <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1942-story.html>

⁴³ Isto

⁴⁴ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1893-story.html>

vidimo ništa što bi bar malo podsećalo na okupljanje snaga reda i zakona, da bi do kraja celog događaja te snage bile sačinjene od, pored uobičajenih policijskih, snaga Kalifornijske nacionalne garde i Federalnih trupa koje je pozvao sam predsednik Džordž Buš stariji (eng. president George Bush, Sr.)⁴⁵. Bez policije nije bilo ni borbe sa požarima jer su po obrascu uspostavljenom 60-tih godina prošlog veka, a kad su u pitanju urbani nemiri, vatrogasci bivali napadani od strane demonstranata⁴⁶.

U međuvremenu, čitava nacija, zahvaljujući televizijskim vestima koje su u prethodnim mesecima neumorno prikazivale snimke prebijanja Rodnija Kinga, sad je mogla da prati brutalno prebijanje belog vozača kamiona od strane više crnih momaka⁴⁷. Uz to, mogli su da prate kako mnoštvo mladih Koreanaca, sa krovova svojih poslovnih prostora, vatrenim oružjem pokušava da otera pljačkaše⁴⁸.

Gledajući okom kamere nemiri su izgledali kao da imaju tri celine⁴⁹. Prva je bila zastrašujuća i krvava, prepuna konfuzije, ispunjena zvukom slomljenog stakla nalik na preuveličanu scenu nekog filma Džona Singltona (eng. John Singleton)⁵⁰. Drugi čin je bio mirniji, posvećen festivalu pljačkanja, muškarci, žene i deca su iskršavali pred objektivima kamera, lutajući zgarištima noseći sa sobom najraznovrsniji plen, sve od kuhinjskih pomagala do ogromnih paketa toalet papira i pelena. Viđene su osobe kako za sobom vuku čitave štendere odeće i naravno patike, tog velikog statusnog simbola života u getu⁵¹. Zvezda ovog dela nemira je bila kongresmenka Maksin Voters (eng. Maxine Waters) zbog svojih nebrojenih televizijskih gostovanja i velike pažnje medija koju je izazivala.⁵² Ali, ako bi je neko posmatrao kako entuzijastično preskače gomile još uvek zadimljenog loma, teško bi odagnao misao da se ona provodi bolje nego ikad u svom životu⁵³. Konzervativne grupe poput Lehaj Veli (eng. Lehigh Valley) smatrale su, da

⁴⁵ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-02-mn-1283-story.html>

⁴⁶ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-09-mn-1576-story.html>

⁴⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=hDWNB01xGj4>

⁴⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=nEv8CNS-55M>

⁴⁹ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

⁵⁰ <https://www.imdb.com/title/tt0101507/>

⁵¹ <https://www.youtube.com/watch?v=yW0hzEeiwvo>

⁵² <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-10-mn-2503-story.html>

⁵³ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

izjave koje je Maksin Voters davala, samo dodatno dolivale ulje na vatru tokom nemira⁵⁴. Bez obzira što ni drugi deo nije bio bez svog dela komičnih elemenata, treći deo, raščišćavanje, pretvorio se u čistu komediju, po mišljenju novinara Komentar magazina (The Commentary)⁵⁵. To je momenat kad se u celu priču uključio i Holivud⁵⁶. Iza odlaska holivudskih glumaca i TV ekipa, ostale su ruševine. Procene o šteti, koliko god astronomske bile, ni izbliza ne predstavljaju, verodostojno, trajnu štetu koja je počinjena krajevima Los Anđelesa zahvaćenim nemirima.

Za poređenje, u Votsu koji je nastradao u nemirima četvrt veka ranije, samo je mali deo privatnih poslova obnovljen a još manji deo iznova otvoren. Tokom protesta kružila je gruba šala kako su stanovnici Votsa uskraćeni za pljačkanje jer su prodavnice u njihovom delu grada odavno prestale da postoje⁵⁷. Do petka, 1. maja, nemiri i pljačka su zahvatili i druge veće urbane sredine širom SAD. Sijetl, Las Vegas, Mineapolis, Majami, San Francisco su dobili svoje interpretacije nemira, ali im je svima zajedničko da su zahvatale uglavnom kvartove u kojima su sami protestanti živeli. U Njujorku, na Menhetnu, prečasní Al Šarpton (eng. rev. Al Sharpton) je poveo kolonu demonstíanata niz Brodvej, ali je više nego očigledno prisustvo policije svelo samo incidentno ponašanje na minimum. Jedna manja grupa se odvojila i ona je odgovorna za većinu materijalne štete koja je načinjena tog dana⁵⁸. U narednim danima, zvanična štampa je imala samo reči hvale za gradske vlasti i šefa policije i, što je iznenađujuće, same demonstrante jer su pokazali visoku dozu uzdržanosti⁵⁹.

Trebalo je tri ili četiri dana ozbiljnih, restriktivnih, mera države da konačno zaustavi nemire u samom Los Anđelesu, ali od tog trenutka nije prošlo ni 24 sata pre nego što su se u glasilima javnog mnjenja pojavila mnogobrojna objašnjenja o razlozima za izbijanje nemira. Urednici novina, političari i profesionalni predvodnici manjina su se

⁵⁴ <https://www.mcall.com/news/mc-xpm-1992-05-22-2855621-story.html>

⁵⁵ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

⁵⁶ <https://www.nytimes.com/1992/05/05/movies/hollywood-reacts-to-the-riots-with-concern-and-bewilderment.html>

⁵⁷ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

⁵⁸ <https://www.nytimes.com/1992/05/03/us/riots-los-angeles-new-york-region-despite-scattered-violence-most-protests-are.html>

⁵⁹ Isto

utrkivali u svojim viđenjima objašnjenja o čemu se, zapravo, tokom nemira radilo⁶⁰. I sam predsednik Buš je dao svoju interpretaciju događaja, ali ga ni to nije spasilo od budućih tumačenja koji su za nemire krivili upravo njegovu politiku i politiku njegovih političkih istomišljenika tokom Reganove administracije. Demokrate su tvrdile da je “deset godina izgradnje većeg broja zatvora nego ikada dotad, nezapamćenog opadanja javnih sloboda, više testiranja urina, više policijskog rada a dok se istovremeno izvoze milioni radnih mesta, rezultiralo upravo ovakvim ishodom”⁶¹.

Ali, sem ovakvog iskorišćavanja šanse za dobijanje političkih poena vrlo brzo je postignut konsenzus oko razjašnjenja pravog razloga za izbijanje nemira. Univerzalno prepoznat kao “bes i frustracija” pri čemu je ovo poslednje, za one koji su inklinirali ka psihološkim teorijama stvaralo plodno tlo za razvoj onog prvog⁶². “Bes i frustracija”, te reči su silazile sa usana kako najneuglednijeg lokalnog reportera tako i sa usana najuglednijih društvenih analitičara i akademika. Ukratko, izgleda nemoguće da se istrajava u odbijanju prepoznavanja činjenice da su ljudi, vinovnici ovih nemira, van bilo kakve pomoći od strane države. Zapravo, napor države da im olakša životnu situaciju u stvarnosti samo su potkopavali njihove šanse da sami sebi život promene nabolje⁶³.

Kako je Glen Louri (eng. Glenn Loury), crni konzervativni politički istraživač skoro izjavio: “*Problem crne nepriviligovane klase je problem koji će se rešavati deo po deo, a rešenje će biti pronađeno unutar te klase*”⁶⁴.

⁶⁰ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

⁶¹ <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>

⁶² Isto

⁶³ Isto

⁶⁴ Isto

5. OTPOR IZNUTRA

Od svih komentara izrečenih o nemirima u Los Anđelesu, retko koji su bili strožiji od komentara koji su stizali od predstavnika crnih konzervativaca. Stavovi ovih odmetničkih crnih mislilaca o samim nemirima, o gradskoj sirotinji, o načinu na koji Afroamerikanci treba da se integrišu u američko društvo, sukobljavali su se sa stavovima crnih lidera ustanovljenih tokom borbe za građanska prava. U ovom vremenu velikih nevolja za urbanu Ameriku, konzervativni Afroamerički mislioci žele da formulišu stav koji će se suprotstaviti uobičajenim rešenjima iznedrenim tokom borbe za građanska prava, ignorišući svoje zajedničke korene. Konzervativni crni mislioci prate dugu tradiciju koja seže do Bukera T. Vašingtona (eng. Booker T. Washiongtion), kao roba rođenog Afroameričkog prosvetitelja koji je promovisao ideju samopomoći i samodiscipline kao načina na koji će se crni Amerikanci usmeriti na svom putu ka oslobođanju. Vašington je realistično primećivao da je američka civilizacija sa kraja 19. veka neprijateljski nastrojena prema prisustvu obojenih osoba u političkom sistemu. Ovo je bio glavni razlog zbog kog je on insistirao na tvrdnji da najbolji put za napredovanje afroameričkog društva upravo leži u zanemarivanju političkih zahteva i unapređivanju ekonomskog stanja manjina⁶⁵. Njegovi savremenici suprotstavljali su se tezi da razlika u društvenom razvoju crnih i belih Amerikanaca može biti nadomeštena prostim ekonomskim uspehom segregirane manjine⁶⁶. Istaknuti član pokreta za prava Afroamerikanaca tog vremena W. E. B. Du Bois je rođen u siromaštvu, a njegova prirodna nadarenost mu je obezbedila stipendije na Fisk i Harvard univerzitetima, kasnije i na Univerzitetu u Berlinu. Iako je na početku svoje karijere podržavao Vašingtona, kasnije Du Bois je počeo da ga napada zbog njegove politike prilagođavanja belcima, smatrajući ga nepotrebno servilnim⁶⁷. On sam zagovarao je više aktivistički pristup, insistirajući da je pravi put

⁶⁵ W.R. Scott, W.G. Shade, ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005. str. 150

⁶⁶ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 150

⁶⁷ *Isto*, str. 150

u rešavanju rasnog pitanja sprovođenje političke reforme u funkciji uspostavljanja jednakosti manjina sa belom većinom⁶⁸. Njegovo zaveštanje, u poređenju sa Vašingtonovim, jeste intelektualna inspiracija za stvaranje političkog pokreta za građanska prava Afroamerikanaca, koji će promeniti lice Amerike pedesetih i šezdesetih godina, tokom svojih epskih zakonskih bitaka i protesta koji će dovesti do desegregacije juga promovišući jednakost⁶⁹. Du Boisov put posle 1930. godine je zbunjujuć i naizgled kontradiktoran za one koji nemaju dovoljno stpljenja za proučavanje njegove plodne sedamdesetogodišnje karijere⁷⁰. Uprkos njegovih levičarko-liberalnih stremljenja, tokom svoje karijere sve se više okretao crnačkoj nacionalističkoj ideologiji, pozivajući čak na dobrovoljnu segregaciju (eng. *Dusk of Down*, 1940.), sve više se zalažući za principe samopomoći i samoodvajanja koje je decenijama ranije promovisao Vašington⁷¹. Negodujući, udaljio se od integracionalističke politike NAACP, nevoljno priznajući da je možda Buker T. Vašington pravilno razumeo važnost izgradnje ekonomske i socijalne baze na koju bi se tek onda oslonila ideja političkog aktivizma i na taj način ukorenila⁷².

Od sredine tridesetih do sredine šezdesetih godina, intelektualni predvodnici afroameričke manjine su većinski bili opredeljeni za politiku integracionizma. Volter Vajt (eng. Walter White), sa čela NAACP, nije imao mnogo strpljenja za programe poboljšanja životnih uslova crnih zajednica koje je zagovarao Du Bois. Čarls Hamilton Hjuston (eng. Charles Hamilton Houston), profesor prava sa Harvarda, kao i njegov student Torgud Maršal (eng. Thurgood Marshall) su fokusirali svoje napore na pravne strategije dekonstrukcije segregacionog sistema u Americi⁷³. Maršal od 1938. godine, na čelu pravnog tima NAACP, dokazuje pred Vrhovnim sudom SAD-a, da je doktrina „*odvojeni, ali jednaki*“, pored toga što je nemoguća, istovremeno je i neustavna⁷⁴. Ovaj dvojac je konačno predvodio Afroameričku manjinu tokom slučaja

⁶⁸ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-08-06-mn-5332-story.html>

⁶⁹ *Isto*

⁷⁰ W.R. Scott, W.G. Shade., ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005. str. 158

⁷¹ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 158

⁷² *Isto*, str. 158

⁷³ *Isto*, str. 160

⁷⁴ *Isto*

Braun protiv Odbora za obrazovanje do pobeđe, kojim je poništena segregacija u školstvu. Bez svake sumnje, ovaj slučaj sa svojim pozitivnim ishodom ohrabrio je zagovornike pokreta na jugu, te je sledeće godine, 1955. godine, Roza Parks (eng. Rosa Parks) odlučno odbila da ustupi svoje mesto belcu u autobusu belcu u gradu Montgomeri, Alabama. Taj događaj će se smatrati rođenjem pokreta za građanska prava⁷⁵. Martin Luter King mlađi, jedan od predvodnika bojkota javnog prevoza koji je usledio, prepoznat je kao vodeća intelektualna sila pokreta. Tokom vrhunca borbe za građanska prava, crni nacionalizam bio je lokalizovan skoro isključivo unutar nepriviligovane klase sa niskim primanjima⁷⁶. Crni nacionalisti su bili nepoverljivi kad je u pitanju King i, po njima, levičarski liberalni programi, za koje su mislili da zapravo služe da obeshrabre afroamerikance u nastojanjima da sebi pomognu⁷⁷. Najpoznatiji primer crnog nacionalizma ovog doba je Nacija Islama (eng. Nation of Islam), koju je predvodio Ilajdža Muhamed (eng. Eliah Muhammad). Još jedna od opcija, kada je u pitanju predvodništvo afroameričkog pokreta, jesu bili konzervativci⁷⁸. Konzervativci ne odbacuju crni separatizam, kada je povezan sa kapitalističkom doktrinom samopomoći, što predstavlja stajnu tačku koja ih direktno povezuje sa nacionalističkim grupama kao što su crni muslimani. Konzervativci, za razliku od navedenih, promovišu patriotizam, zabranjuju protivdržavne akte, kakvi su spaljivanje zastave, i podržavaju učešće Afroamerikanaca u oružanim snagama, kao dokaz njihove pune posvećenosti američkom putu⁷⁹. Nacija islama, pod vođstvom Ilajdže Muhameda, jeste u suštini konzervativna organizacija, a njihov glavni glasnogovornik tokom dekade borbe za građanska prava bio je Malkom Litl (eng. Malcom Little), poznatiji pod pseudonimom koji odbacuje njegovo robovsko prezime – Malcom X. U ranijim danima svoje karijere on prosto izlaže doktrinu koju je ustanovio Ilajdža Muhamed, po kojoj su belci rasa đavola koji tlači crnu populaciju samo zbog svoje privrženosti zlu kao takvom. Jedina nada za crne Amerikance je da

⁷⁵ W.R. Scott, W.G. Shade., ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005. str. 160

⁷⁶ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 160

⁷⁷ *Isto*, str. 160

⁷⁸ *Isto*

⁷⁹ *Isto*, str. 161

napuste Ameriku i osnuju svoju naciju u Africi⁸⁰. Nakon razilaska sa Muhamedom odriče se ove politike i zamenjuje je univerzijalističkim pristupom, koji ga sve više dovodi na istu liniju sa idejama Martina Lutera Kinga, na kojoj ostaje sve do svoje smrti u atentatu 1965. godine⁸¹. Između 1970. godine i 1995. godine, Afroameričko intelektualno postojanje definiše se kroz aktivnosti unutar dobro poznatih univerzitetskih centara severa, gde dobija podršku belog establišmenta, udaljavajući se sve više od termina liberalni, ka terminu progresivni⁸².

Njihov tipičan predstavnik krajem 20. veka jeste Kornel Vest (eng. Cornell West), koji drži naimenovanje na odseku za afroameričke studije, na Univerzitetu Harvard. Tipičan predstavnik crnog konzervativizma je Šelbi Stil (eng. Shelby Still), profesor engleskog jezika na San Dijegu (eng. San Diego), koji svu svoju energiju ulaže u dokazivanje da su mere pozitivne diskriminacije, koje su njega samog dovele na jedan prestižan univerzitet, pogubne za crnu zajednicu⁸³. On tvrdi da su liberali ohrabrivali crnce da sagledavaju sebe kao žrtve, obeshrabrivši ih tako od uzimanja stvari u svoje ruke⁸⁴. Uz sudiju Vrhovnog suda, Klarensa Tomasa (eng. Clarence Thomas), istraživača sa Huver instituta, Tomasa Sovela (eng. Thomas Sowell), političkog ekonomiste sa Bostonskog univerziteta Glena Laurija (eng. Glenn Loury), Stil je jedan od najistaknutijih pripadnika konzervativne misli. Ne možemo ih smatrati pokretom, jer njihova postignuća svojim efektima ne mogu da se porede sa dostignućima pokreta za ljudska prava⁸⁵.

Sa druge strane, neka istraživanja pokazuju da Afroamerikanci doživljavaju državu kao dominantnu društvenu snagu koja se trudi da im pomogne i lakše se identifikuju uz demokratsku stranku. Ako uzmemo statistiku u obzir, videćemo da se prosečan Afroamerikanac suprotstavlja abortusu u sličnom procentu kao i njegov beli sugrađanin. Osim smrtno kazne, crni Amerikanci podržavaju strože mere protiv

⁸⁰ W.R. Scott, W.G. Shade., ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005. str. 161

⁸¹ W.R. Scott, W.G. Shade *Navedeno delo*, str. 162

⁸² *Isto*, str. 163

⁸³ *Isto*, str. 164

⁸⁴ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-08-06-mn-5332-story.html>

⁸⁵ *Isto*

kriminala, recimo da se policiji dozvoli da pretresa kuće, osumnjičenih za rasturanje droge, bez naloga za pretres i u sličnom procentu kakav je na nacionalnom nivou⁸⁶. I zaista, jedna trećina Afroamerikanaca sebe opisuje kao „konzervativne“. U anketi združenog centra za politička i ekonomska istraživanja 30% crne populacije se izjašnjava kao umereno, a 29% kao liberalno opredeljeni, što se poklapa sa rezultatima anketa sprovedenih među belom populacijom⁸⁷. Crni Amerikanci „*su skloni da sebe smatraju konzervativnijim nego što se to obično misli*“, primećuje Milton D. Moris (eng. Milton D. Morris), potpredsednik združenog centra. Doduše, sama reč konzervativan se gleda sa podozrenjem. Termini koji opisuju nekoga sa konzervativnim ubeđenjima, recimo upotreba termina samopomoć, samo zamagljuju sliku, jer su samopomoć i korišćenje sredstava državne pomoći toliko isprepleteni na uličnom nivou da se ne može jasno razlučiti šta je šta⁸⁸. „*Konzervativan sam na mnogo načina*“, izjavio je Lejton Hal (eng. Leighton Hull), poslovni čovek iz Linvuda, ali je brzo i dodao „*moja politika oslanjanja na sopstvene snage je besmislea u domaćinstvu bez nade, besmislena u domaćinstvu sa malo ili ni malo samopouzdanja*“⁸⁹. Ali većini konzervativnih prvaka ovakve reči zvuče dvosmisleno, daleko im je lakše da osude bande i ulično nasilje. „*Prve večeri, policija je trebalo da bude na ulicama sa naređenjem da puca sa namerom da ubije*“, tim rečima je događaje iz aprila i maja 1992. godine u Los Anđelesu opisao Valter E. Vilijams (eng. Walter E. Williams). Sovel, čiji su radovi iz oblasti ekonomije bili popularni tokom Reganove administracije, se posebno obrušio na one koji su nemire u Los Anđelesu nazivali ustankom, navodeći svojoj novinskoj kolumni da je 58 % ispitanika u LA Tajmsovoj anketi nemire okarakterisalo kao potpuno neopravdane⁹⁰. Vilijams, profesor sa Džordž Mejson univerziteta u Ferfaksu (eng. George Mason, Fairfax), tvrdi da postoji velika razlika između onog što liberalni afroamerički lideri tvrde u odnosu na ono što crna populacija želi: „*Crni ljudi imaju više zajedničkog sa Džerijem Falvelom, ((eng. Jerry Falwell) – televanđelista i konzervativac)), dok crni*

⁸⁶ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-08-06-mn-5332-story.html>

⁸⁷ <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1992/07/09/in-poll-blacks-defy-political-stereotyping/a6f6377c-2e98-4848-90f6-2a2df54c7179/>

⁸⁸ Isto

⁸⁹ Isto

⁹⁰ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-06-mn-1246-story.html>

*lideri poput Džesija Džeksona (eng. Jesse Jackson) i Maksin Voters (eng. Maxine Waters) imaju mnogo više zajedničkih crta sa belim hipicima*⁹¹.“ Uvereni konzervativci danas tvrde da, i ako je pokret za građanska prava imao svoje ponosne pobeđe, njegova agenda je uglavnom iscrpljena kada se suoči sa urbanim kriminalom, raspadom porodice i ekonomijom koja se toliko brzo menja da zahteva u potpunosti drugačiji odgovor države, ali i njenog stanovništva⁹².

Kako to vide konzervativci, uloga vlade je da ukloni pravne prepreke koje onemogućavaju razvoj preduzetništva među članovima nepriviligovane klase. Rober L. Vudson (eng. Rober L. Woodson), gradski aktivista, smatra da je glavni zadatak siromašnih da preuzmu odgovornost nad svojim životima, jer bi bilo kakvo oslanjanje na državnu pomoć samo još snažnije uvuklo u sistem koji on naziva „industrijom siromaštva“, tvrdeći da su sve te milijarde dolara utrošene u pokušaju da se pomogne siromašnima samo dodatno pogoršale situaciju⁹³. Kritičari optužuju ove odmetnute mislioce da se dodvoravaju državi, šireći poruku koja umiruje sve belачke strukture moći i da ne uspeavaju, u suštini, da razumeju potrebe siromašnih. Njihovi mnogobrojni oponenti tvrde da crni konzervativci precenjuju mogućnosti obespravljenih da pomognu sebi, koristeći se sredstvima jednog, suštinski rasističkog, društva⁹⁴. Rodžer Vilkins (eng. Roger Wilkins), profesor istorije sa Džordž Mejson univerziteta, ističe da konzervativci polažu previše poverenja u ideju samopomoći: „Ponašaju se kao da su oni izmislili samopomoć i tvrde da je samopomoć jedina opcija“. Kako još Vilkins primećuje: „Činjenica je da su se crni ljudi koristili idejama samopomoći još od prvih dana svog ropstva“⁹⁵.

⁹¹ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-06-mn-1246-story.html>

⁹² Isto

⁹³ Isto

⁹⁴ Isto

⁹⁵ Isto

6. MANJINSKI RASNI RAT

Nemiri u Los Anđelesu 1992. godine, najgori građanski nemiri do tog trenutka u američkoj istoriji, ukazali su svu dubinu socijalnog i rasnog jaza, kao nijedan događaj do tada. Sve su izraženije bile podele na one koji imaju sve i one koji nemaju ništa, manjine i većinu, imigrante i starosedeoce, pa čak i unutar korpusa manjinskih populacija, izazivajući erupciju ogromnog nepoverenja, međusobnog straha i beznada. Atmosfera u kojoj poimanje da raznorodne manjinske grupe moraju da se nadmeću za preostale mrvice na stolu belog čoveka, samo je doprinela raspirivanju sukoba u senci jednog društvenog protesta kakav je bio nemir u Los Anđelesu 1992. godine.

Sa druge strane, upravo ovi sukobi između manjinskih grupa su po prvi put pokrenuli dijalog između skupina ljudi koji su do ovog događaja imali samo minimalnu interakciju i, zapravo, nisu se dobro ni poznavali.

Za korejske Amerikance, događaji iz 1992. godine su fundamentalno promenili njihovo poimanje sopstvenog mesta u duboko segregiranom američkom društvu. Kada se posle šest dana konačno dim razišao, korejski Amerikanci su mogli da uoče činjenicu da su najveći gubitnici ovog istorijskog događaja, koji je opustošio i uništio 2280 korejskih prodavnica, nagomilavajući 400 miliona dolara štete, od procenjenih milijardu koje je pretrpeo Los Anđeles, upravo na teret njihove zajednice.⁹⁶ Prema istraživanju sprovedenog 11 meseci nakon događaja, skoro 40% Korejaca je izjavilo da ne namerava da obnavlja svoje poslove.⁹⁷ Pojava međurasnog problema dve manjinske grupe nalazio se u činjenici da su tokom osamdesetih i ranih devedesetih godina prošlog veka novi imigrantski talasi Korejaca iz njihove postojbine ih doveli do centara većih američkih gradova, gde su uspešno popunili ekonomsku nišu koju su beli američki preduzetnici

⁹⁶ <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los%20Angeles%20Riots%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf>

⁹⁷ Isto

napustili, a to su prodavnice potrošačke robe u siromašnim urbanim komšilucima.⁹⁸ Na taj način su došli u konflikt sa svojim kupcima, obeznađenim i obespravljenim Afroamerikancima, hipersegregiranih urbanih sredina.

Zvanična, ali i afroamerička štampa su samo pogoršavale situaciju, naglašavajući svojim tekstovima tenzije između dve grupe. Na primer, tokom afroameričkog bojkota korejskih prodavnica (eng. *The Red Apple Boycott*).⁹⁹ 1990. godine u Njujorku, New York Times, ali i drugi mediji su stali na stranu korejskih vlasnika prodavnica za koje su tvrdili da su nepravедno optuženi od strane crne zajednice. Fokusirajući se na samodovoljnost i radnu etiku korejskih vlasnika prodavnica, mediji su promovisali sliku Korejaca kao model za ponašanje drugim manjinskim grupama, posebno Afroamerikancima, na taj način dolivajući ulje na vatru.¹⁰⁰ Sa druge strane, afroamerički mediji su svoje ogorčenje prema Korejcima pokazivali dokazujući da su korejski vlasnici radnji neljubazni prema svojim crnim kupcima, rasistički nastrojeni, čime su ukorenili to shvatanje u masovnim medijima, kakvi su film i muzika. Recimo, uvodna scena u filmu *Pretnja za društvo* (eng. *Menace II Society*) prikazuje dva mlada Afroamerikanca koja dolaze u rutinsku kupovinu u prodavnicu, koju poseduje korejski bračni par. Trgovci pokazuju ne malu dozu nepoverenja prema svojim kupcima, čime izazivaju razmenu neprijateljstava. Situacija kulminira tako što jedan od crnih mladića ubija i pljačka navedeni par.¹⁰¹ Za publiku tog vremena, bez obzira na boju i naciju, ovakav opis afro-korejskog sukoba izgleda zaprepašujuće poznato.¹⁰²

Novine afro-američke manjine, kao što su LA Sentinel, rutinski su portretisali korejske vlasnike prodavnica kao neljubazne i nagoveštavali su direktnu vezu između korejske manjine i vlade u marginalizovanju crne zajednice.¹⁰³ Uprkos tome što je koren problema ležao u rasnoj netrpeljivosti, podstaknutom razvojem događaja u slučaju Rodnija Kinga, ogroman procenat mesta pogođenih odmazdom Afroamerikanaca prema svojim belim opresorima su zapravo bili poslovni objekti korejskih preduzetnika. Ovako

⁹⁸ file:///D:/Dialnet-FramingAndReframingThe1992LARiots-6196780.pdf

⁹⁹ https://scholarworks.umb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1114&context=trotter_review

¹⁰⁰ file:///D:/Dialnet-FramingAndReframingThe1992LARiots-6196780.pdf

¹⁰¹ <https://www.imdb.com/title/tt0107554/>

¹⁰² https://scholarworks.umb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1114&context=trotter_review

¹⁰³ file:///D:/Dialnet-FramingAndReframingThe1992LARiots-6196780.pdf

opisanu situaciju je dodatno pogoršao slučaj ubistva Lataše Harlins (eng. Latasha Harlins) iz 1991. godine.¹⁰⁴ Mlada Afroamerikanka je ušla u prodavnicu u korejskom vlasništvu manje od dve nedelje nakon Kingovog prebijanja. Sun Ja Du (eng. Soon Ja Du), vlasnica radnje, pretpostavila je da je petnaestogodišnja devojčica došla u prodavnicu sa namerom da krade, te su se njih dve upustile u verbalni obračun, a zatim je usledila defanzivna fizička akcija od strane Harlinsonove.¹⁰⁵ Kao odgovor na udarce Harlinsonove, Du je izvukla pištolj koji je držala u pulu i iz blizine jednim metkom u potiljak ubila, u tom trenutku već odlazeću, Harlins.¹⁰⁶ Kasnije 1991. godine, 11. novembra, Du je osuđena na neočekivano blagu, uslovnu kaznu za ubistvo iz nehata.¹⁰⁷ Sudija Džojz Karlin (eng. Joyce A. Karlin) procenila je da Du nije pretnja po društvo i da ne veruje da će opet učiniti takav zločin.¹⁰⁸ Kako je kolektivni gnev afro-američke zajednice bio najuže povezan sa rasnim pitanjem, nije pomoglo to što je, odmah po proglašenju oslobađajuće presude četvorici policajaca, lokalna KABC televizijska stanica počela uz višestruko ponovljeni snimak Kingovog prebijanja da pušta i snimak ubistva Lataše Harlins. Na taj način, povezali su dva događaja u svesti Afroamerikanaca.

Nije pomoglo ni to što je najveća korejska zajednica u Americi, korejska četvrt (eng. Koreatown), geografski naslonjena na predominantno afroameričke krajeve Los Anđelesa u kojima su protesti otpočeli. Sa druge strane, Korejci tokom godina svoje ekspanzije nisu mnogo radili na tome da se “stope” sa okolnim zajednicama, što ih je dodatno otuđivalo.¹⁰⁹ Kao rezultat svih ovde navedenih faktora, prodavnice u vlasništvu korejskih vranika su bile glavne mete napada tokom protesta. Zauzvrat korejski vlasnici su se naoružali vatrenim oružjem, ne bi li zaštitili svoju imovinu.¹¹⁰ Treba spomenuti da je Edvard Song Li (eng. Edward Song Lee), korejski tinejdžer, poginuo tokom razmene vatre. U trenutku konačnog završetka nemira, Korejci su i dalje naoružani stajali u razbijenim izlozima svojih lokala.¹¹¹ Korejski vlasnici su izrazili svoje nezadovoljstvo

¹⁰⁴ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1991-03-17-me-888-story.html>

¹⁰⁵ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1991-10-01-me-3692-story.html>

¹⁰⁶ *Isto*

¹⁰⁷ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1991-10-12-mn-152-story.html>

¹⁰⁸ *Isto*

¹⁰⁹ <file:///D:/Dialnet-FramingAndReframingThe1992LARiots-6196780.pdf>

¹¹⁰ <https://www.nytimes.com/1992/05/03/us/riot-los-angles-pocket-tension-target-rioters-koreatown-bitter-armed-determined.html>

¹¹¹ *Isto*

izuzetno sporim i slabim angažovanjem policije, prvenstveno tokom napada u toku prva dva dana nemira, kada su ovi krajevi najjače pogođeni. Sa lica im se mogao pročitati očaj zbog uništenja njihovog američkog sna, sna za koji su bile potrebne decenije mukotrpnog rada ne bi se ostvario.

Lorens Obri (eng. Lawrence Aubry), član komisije za društvene odnose okruga Los Anđeles (eng. Los Angeles County Human Relations Commission), izjavio je da su Korejci posebno pogođeni, jer su Afroamerikancima predstavljali samo poslednju u nizu imigrantskih grupa koje su u Ameriku stigli daleko nakon njih, ali su relativno brzo uspeali da se uspenju kroz društvenu lestvicu na putu ka uspehu. *“Nelogično je, ali je zgodno okriviti Korejce,”* on je rekao *“zašto spaljivati prodavnice koje njima (Afroamerikancima) služe? Zašto bes nije usmeren na obrazovni sistem koji ih je izneverio? Zašto biro i zapošljavanje nisu spaljeni do temelja?”*¹¹² Objašnjavajući razloge za sukob, Obri navodi: *“Monokulturalne nacije, kao što su Korejci koji posluju u više nacionalnim sredinama, su potencijalno izvor nesporazuma. Naročito južno-centralni Los Anđeles je verovatno najgore mesto u koje su Korejci mogli da dođu.”*¹¹³

Melani Lomaks (eng. Melanie Lomax), potpredsednik nacionalnog udruženja za unapređenje obojenih ljudi (NAACP), sugerise da su kulturološke razlike u središtu sukoba dve manjinske grupe, jer *“obe grupe nisu posebno dobro obrazovane kada je u pitanju kulturno nasleđe ovih drugih”*.¹¹⁴ Vremenom su se uspostavila dva različita obrasca ponašanja, koja su česti izazivači konflikta između dve manjinske grupe. Korejski vlasnici prodavnica smatraju da su njihovi Afroamerički kupci glasni, često koriste profanosti u govoru i često se upuštaju u krađe po prodavnicama i sveukupno se nepristojno ponašaju. Oni bi želeli da se korisnici njihovih usluga pristojnije ponašaju, da pokazuju više poštovanja i da se češće izvinjavaju za svoje neprimereno ponašanje.¹¹⁵ Afroamerički kupci, sa druge strane, spominju negativan stav prodavaca, bivaju često

¹¹² <https://www.nytimes.com/1992/05/03/us/riot-los-angles-pocket-tension-target-rioters-koreatown-bitter-armed-determined.html>

¹¹³ <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los%20Angeles%20Riots%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf>

¹¹⁴ Isto

¹¹⁵ Isto

ignorisani kada zatraže neku informaciju, ali su zato konstantno nadgledani.¹¹⁶ Kada se korejski trgovac susretne sa nečim što smatra neprimerenim ponašanjem svojih Afroameričkih kupaca, skoro kao po pravilu, reaguju na jedan od dva načina: ili ih u potpunosti ignorišu, što se smatra racionalnim rešenjem, ili se konfrontiraju, što dovodi do mučnih rasprava. Pošto toliko pažnje posvećuju ocenjivanju prikladnosti ponašanja, često zaboravljaju da su poslovni ljudi.¹¹⁷ Potpuno ignorisanje od strane trgovaca Afroamerikanci doživljavaju kao nešto posebno uvredljivo. U crnoj populaciji postoji jako osećanje viktimizacije, jer su istorijski zlostavljani i zapostavljani. Na transparentima koje su crni protestanti nosili tokom bojkota korejskih prodavnica, često je pisalo “Kulturne razlike? Osmeh je univerzalan,” i “Zovu nas crnjama ovde”.¹¹⁸

Nesvesni istorije opresije i eksploatacije manjinske grupe od strane bele Amerike, korejski imigranti su stigli u ovu zemlju verujući da je Amerika zemlja mogućnosti. Korejski prodavci ne poštuju afroameričke kupce, jer ih doživljavaju kao neradne ili zavisne od nekog vida državne pomoći. Mnogi korejski imigranti veruju da Afroamerikanci ne mogu da okrivljuju bilo koga za svoju bedu i nesreću, sem sami sebe. Korejski imigranti ne pokazuju da poseduju spoznaju da je nastanak američkog urbanog geta u direktnoj korelaciji sa politikom rasne diskriminacije u oblastima zapošljavanja, obrazovanja i socijalne prohodnosti.¹¹⁹ Obojena populacija u Americi je istorijski postavljena u podređen položaj, ekonomski eksploatisana, politički potčinjena i okružena rasizmom. Rasna nejednakost, kao produkt istorijske i institucionalizovane diskriminacije, imala je odlučujući uticaj u konstruisanju onoga što se može nazvati afro-američkim iskustvom.¹²⁰

Poslednja, a možda i najvažnija, jeste činjenica da ove dve manjinske grupe imaju različite percepcije same Amerike. Postati samostalni preduzetnik je dugo vremena bio

¹¹⁶ <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los%20Angeles%20Riots%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf>

¹¹⁷ Isto

¹¹⁸ Boycott of Slauson Indoor Swap, November 18th, 1989.

¹¹⁹ <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los%20Angeles%20Riots%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf>

¹²⁰ Isto

nedostižan san za pripadnike afro-američke populacije i smatra se izvanrednim uspehom, dok korejski imigranti privatno preduzetništvo najčešće smatraju jedinim načinom da se obezbedi egzistencija u Americi.¹²¹

Konfrotacija proizilazi iz različitih istorijskih, ekonomskih i ideoloških iskustava ove dve manjinske grupe. Afroamerikanci, koji su izgradili svoj identitet na suprotstavljanju represiji belog čoveka, neće dozvoliti samo jednu stvar, a to je da neko pokušava da im oduzme dostojanstvo.

¹²¹ <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los%20Angeles%20Riot%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf>

7. STRAH BELOG ČOVEKA

Crni Amerikanci iz Los Anđelesa su se možda prvi suočili sa činjenicom da, posle svih pobeda pokreta za građanska prava šezdesetih godina, brutalno prebijanje jednog Afroamerikanca od strane rasistički nastrojenih policajaca izaziva malo ili ni malo empatije među njihovim belim sugrađanima. Televizijski izveštaj je izazvao neku vrstu “okriviti žrtvu” izvinjenja od strane belog javnog mnjenja, kao i od porote, iz belackog kraja gde je suđenje održano. Suđenje je trebalo da opravda brutalnost koju je obeležio ovaj događaj. Šta je to što je ostalo neizgovoreno, u prostoriji u kojoj je porota većala, na smrt je preplašilo belu Ameriku.

Pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka, Ralf Elison (eng. Ralph Ellison) i Džejms Boldvin (eng. James Baldwin) ispisali su na stotine stranica, da bi na jeziku koji su prihvatile kulturne elite bele Amerike obznanili kako je nadmoć belih Amerikanaca proizvela oblik sveprisutnog moralnog slepila u prosečnom belom Amerikancu. Ali nijedno romaneskno ponovno pripovedanje o nemirima od strane Elisona¹²², niti Boldvinova proročanstva o vatri koja nas čeka¹²³, nisu suštinski izmenili viđenje belog čoveka kada su muke njihovih sugrađana u pitanju¹²⁴.

Godinama ranije Albert Ajnštajn (eng. Albert Einstein) je tvrdio da činjenica da se neko rodio beo nije prepreka da svoju tamniju braće i sestre vidi kao ljude. Krivica koja leži na njima samima, što je Ajnštajn ispravno primetio, potiče od toga što su beli Amerikanci opsednuti održavanjem privida koji im je umirivao savest, a to je da sami oni nisu rasisti¹²⁵.

Isto to se može reći za belu porotu okupljenu u Simi Valiju (eng. Simi Valley) čiji je zadatak bio da pregleda sav dokazni materijal u vezi sa slučajem brutalnog prebijanja

¹²² <https://www.newyorker.com/books/page-turner/ralph-ellisons-invisible-man-as-a-parable-of-our-time>

¹²³ <https://progressive.org/magazine/letter-nephew/>

¹²⁴ <https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/l-a-1992-how-race-riots-have-shaped-america-110417/>

¹²⁵ <https://onbeing.org/blog/albert-einsteins-essay-on-racial-bias-in-1946/>

Rodnija Kinga od strane četiri bela policajca, pripadnika policije grada Los Anđelesa. Na kraju je odlučeno da ono što je viđeno na 81 sekund dugačkom snimku nije od presudne važnosti, jer ono što se desilo u trenutku pre nego što je King stao pred objektiv kamere je od daleko veće vrednosti za sudije¹²⁶.

Kao što su neki konzervativni kolumnisti sugerisali, ovaj video je imao ulogu u donošenju presude od strane porote sastavljene od televizijskih gledalaca. Porotnici iz fotelja u praktično svakom američkom domu doneli su presudu – četiri policajca su kriva¹²⁷. Jedini porotnik, koji je i pored dogovora da ne daju izjave za štampu, pod velom anonimnosti izjavio: *“Znam da je film bio užasavajući, ali ovde je na stolu mnogo više od tog filma a i još više od sitnih delića filma prikazanih na TV-u. Film ne prikazuje sve one stvari koje su se dogodile pre toga”*¹²⁸. Porota je bila ubeđena u činjenicu da se King povinovao naređenjima policajaca koji su pokušali da ga uhapsu, ništa od svega toga se ne bi ni desilo. *“Odbio je da izađe iz kola”*, nastavio je porotnik. *“Njegova dva saputnika su izašli iz automobila i povinovala se svim naređenjima dok je on jednostavno nastavio da se opire, tako da pripadnici policije nisu imali izbora. On je očigledno opasna osoba, krupnog stasa i pretećeg delovanja... Gospodin King je kontrolisao ceo događaj svojim delovanjem”*¹²⁹. Porotnik je izjavio da bi, da je u pitanju bilo rasističko ponašanje policajaca, i ostala dva putnika na sličan način bila pretučena¹³⁰. Policajci su delovali u skladu sa ovlašćenjima koja su im dodeljena jer *“oni su policajci, ne anđeli. Oni su tu da obave prljav posao. Da li bi više voleli da to radi vaš suprug, vaš sin ili vaš otac?”*¹³¹

Po svemu sudeći Rodni King je već izgubio bitku u trenutku kada je došlo do promene mesta suđenja iz Los Anđelesa u Simi Vali, preovlađujuće belu, konzervativni zajednicu poznatu kao popularno mesto za život čuvara zakona¹³².

Sudski eksperti su na sličan način primetili da je presuda više odraz ukorenjenih stavova porotnika kao što su podrška policiji, strah od uličnog kriminala, možda i

¹²⁶ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1890-story.html>

¹²⁷ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-me-1699-story.html>

¹²⁸ Isto

¹²⁹ Isto

¹³⁰ Isto

¹³¹ Isto

¹³² <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1916-story.html>

rasizam, nego što je to bio dokazni materijal¹³³. Presuda je viđena kao “*snažna izjava porote*” u podršci uličnim policajcima, izjavio je Ed Hejs (eng. Ed Hayes), bivši tužilac iz Bronksa (eng. Bronx).

“*S obzirom na to kakva je porota, nije isključeno da će svi optuženi biti oslobođeni, a da će poslati Kinga u zatvor*”, izjavio je profesor prava sa Pravnog univerziteta u Njujorku Bert Noiborn (Burt Neuborne). “*Ovo je porota sačinjena od ljudi koji su pobjegli iz Los Anđelesa da bi se što više udaljili od ljudi kao što je Rodni King. A danas oni donose presudu.*”¹³⁴ Noiborn, bivši funkcioner Američke unije za građanske slobode (eng. American Civil Liberties Union), je bio zaprepašćen činjenicom da je osam od dvanaest porotnika nekad služilo u oružanim snagama Amerike: “*Svakako ova porota nije predstavljala poprečni presek onog što je demografska slika Los Anđelesa*”¹³⁵.

Opravljanje za preseljenje suđenja iz centra Los Anđelesa u predgrađe jeste da bi navodno bila pronađena porota čija perspektiva neće biti zamagljena medijskom hajkom, ali su zapravo svi članovi porote videli televizijski snimak pre svog izbora. Jedini rezultat je bila porota bez ijednog crnca¹³⁶. “*Integritet presude jednostavno neće biti uvažen upravo zbog odsustva predstavnika crne manjine u poroti*” Noiborn je dodao, i “*da je ista presuda donešena uz fer predstavljanje Afroamerikanaca bila bi prihvaćena kao da je to način na koji pravosudni sistem funkcioniše*”¹³⁷. Istovremeno, desničarski politički komentatori smatraju da presuda takva kakva je, upravo je dokaz da pravosudni sistem funkcioniše jer je, i pored pritisaka sa svih strana, donešena pravedna presuda¹³⁸. Kako dalje tvrde, ovakva presuda pokazuje da, kad je pod pritiskom, krivični sistem ipak može da obavi kritičnu ulogu u delegiranju pravde, da u potpunosti odvoji sudnicu od prožimajućeg uticaja političke histerije i medijskog pritiska i to na način na koji će pravda biti zadovoljena¹³⁹.

¹³³ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1916-story.html>

¹³⁴ Isto

¹³⁵ Isto

¹³⁶ Isto

¹³⁷ Isto

¹³⁸ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-me-1699-story.html>

¹³⁹ Isto

Ipak, kako navodi Bari Tarlou (eng. Barry Tarlow), advokat iz Los Anđelesa, *“ovakva odluka me je podsetila na klasičan slučaj iz Teksasa, gde je poznati advokat Rejshors Hejns (eng. Racehorse Haynes) isposlovao oslobađanje za tri policajca optužena za prebijanje jednog Latinoamerikanca. Slučaj je iz Hjustona (eng. Houston) premešten u ruralnu sredinu. Kada je posle presude Hejns upitan kada je znao da je dobio slučaj, on je odgovorio: “Kada sam i poslednjeg seljačinu posadio u porotničku stolicu””*¹⁴⁰.

Noiborn, takođe je imao da doda: *“Najgora strana” presude “je to što to prosto znači da je bela Amerika iz predgrađa toliko uplašena od crnog čoveka da će tolerisati bilo kakvo ponašanje policije”*¹⁴¹.

¹⁴⁰ <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1916-story.html>

¹⁴¹ Isto

8. ZAKLJUČAK

Iznošenjem svih dostupnih podataka u vezi sa urbanom pobunom Afroamerikanaca u Los Angelesu, tokom aprila 1992. godine, otvoren je prostor za naučna istraživanja u kojima će biti rasvetljeni politički, socijalni i ekonomski razlozi za nastajanje takvih događaja. U tom smislu, jedna od tema, o kojoj je u radu bilo reči, jeste činjenica da su afroameričke porodice, koje su zahvaljujući svom pregnuću, uspele da napuste unutrašnja gradska geta (u potrazi za boljim poslovima, boljim smeštajem i drugačijim načinom života), dodatno umanjile šanse stanovnika ovih krajeva da se odupru nasilnom razrešenju nepodnošljive situacije. Njihov odlazak lišio je hipersegregirana društva velikih gradova stabilnog vođstva, koje je moglo da mobilise sve resurse takvih okruženja u pronalaženju boljeg institucionalnog rešenja. To je trenutak kada se pitanja rase i klase neraskidivo zapliću. Konzervativne struje američkog društva krivile su federalnu administraciju da ono podstiče nasilno ponašanje manjinskih zajednica, svojim blagim postupcima prema svim vrstama kriminalnog ponašanja. Liberali su odbacivali ovakvo viđenje problema, jer su socijalna davanja države, tokom sedamdesetih i osamdesetih godina, po njihovom mišljenju, samo dodatno umanjivana.

Iz navedenog proizilazi da rasizam jeste moralni problem, ali da zapravo praktične implikacije rasizma ne dozvoljavaju da se to pitanje uspešno reši. Moralni je problem, jer dozvoljava ideju da se pojedincu sudi samo na osnovu grupne pripadnosti. Praktičan je problem, jer onemogućava Afroamerikance da žive kao većina njihovih (belih) sugrađana u Americi, što za sobom povlači i nemogućnost da steknu adekvatno obrazovanje, i da se, na taj način, nađu u prilici za napredovanje koje bi im dalo stabilnu osnovu za poboljšanje opštih uslova života. Zagovornici teorije o sistematskom osiromašenju crne populacije, od strane belih vlasnika kapitala, tvrde da kada bi nekako Afroamerikanci razvili svoje ekonomske institucije, i na taj način omogućili zapošljavanje većeg dela svoje populacije, rasizam bi, kao praktični problem, nestao.

Pokret za građanska prava je pokazao da, iako je svojim uspesima postavio zakonsku osnovu za nadvladavanje rasizma, to nije dovoljno. Odatle proističe da sama politička akcija nije jedini faktor koji će unaprediti stanje društva, niti ekonomskih prilika Afroamerikanaca. Ujedinjenje svih političkih, socijalnih i ekonomskih zahteva, kao i objedinjenje borbe sa klasnom borbom svih obespravljenih sugrađana, bez obzira na boju kože, nameće se kao jedini odgovor ovog problema.

IZVORI I LITERATURA:

1. W.R. Scott, W.G. Shade, ed. *Essays on African-American History, Culture and Society*, U.S. Department of State, Washington DC, 2005.
2. F. Dženkins, *Istorija SAD*, Filip Višnjić, Beograd, 2002.
3. https://ballotpedia.org/Los_Angeles_Times#History
4. <https://www.britannica.com/topic/The-New-York-Times>
5. <https://www.commentarymagazine.com/about/>
6. https://books.google.rs/books?id=s0pIx9ODf5UC&printsec=frontcover&hl=sv&source=gbv_v2_summary_r&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
7. <https://profiles.ucr.edu/app/home/profile/edch>
8. <https://www.kcet.org/shows/inventing-la-the-chandlers-and-their-times/timeline-history-of-the-los-angeles-times>
9. <https://www.britannica.com/event/Jim-Crow-law>
10. <https://www.commentarymagazine.com/articles/bayard-rustin-2/the-watts/>
11. <https://www.commentarymagazine.com/articles/midge-decter-3/how-the-rioters-won/>
12. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1942-story.html>
13. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1893-story.html>
14. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-02-mn-1283-story.html>
15. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-09-mn-1576-story.html>
16. <https://www.youtube.com/watch?v=hDWNB01xGj4>
17. <https://www.youtube.com/watch?v=nEv8CNS-55M>

18. <https://www.imdb.com/title/tt0101507/>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=yW0hzEeiwvo>
20. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-10-mn-2503-story.html>
21. <https://www.mcall.com/news/mc-xpm-1992-05-22-2855621-story.html>
22. <https://www.nytimes.com/1992/05/05/movies/hollywood-reacts-to-the-riots-with-concern-and-bewilderment.html>
23. <https://www.nytimes.com/1992/05/03/us/riots-los-angeles-new-york-region-despite-scattered-violence-most-protests-are.html>
24. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-08-06-mn-5332-story.html>
25. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-05-06-mn-1246-story.html>
26. <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1992/07/09/in-poll-blacks-defy-political-stereotyping/a6f6377c-2e98-4848-90f6-2a2df54c7179/>
27. <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los%20Angeles%20Riots%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf>
28. <file:///D:/Dialnet-FramingAndReframingThe1992LARiots-6196780.pdf>
29. https://scholarworks.umb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1114&context=trotter_review
30. <https://www.imdb.com/title/tt0107554/>
31. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1991-03-17-me-888-story.html>
32. Boycott of Slauson Indoor Swap, November 18th, 1989.
33. <http://space.snu.ac.kr/bitstream/10371/88557/1/10.%20Special%20Address%20%20Los>

%20Angeles%20Riots%20and%20Korean-African%20American%20Conflict.pdf

34. <https://www.newyorker.com/books/page-turner/ralph-ellisons-invisible-man-as-a-parable-of-our-time>
35. <https://progressive.org/magazine/letter-nephew/>
36. <https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/l-a-1992-how-race-riots-have-shaped-america-110417/>
37. <https://onbeing.org/blog/albert-einsteins-essay-on-racial-bias-in-1946/>
38. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1890-story.html>
39. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-me-1699-story.html>
40. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1992-04-30-mn-1916-story.html>

41. **SADRŽAJ**

1. PREDGOVOR	2
2. EVOLUCIJA POLITIČKE IDEJE.....	5
3. KONTEKST NASTANKA RASNIH SUKOBA U AMERICI U DRUGOJ POLOVINI 20. VEKA.....	9
4. KORAK U DESNO.....	12
5. OTPOR IZNUTRA.....	17
6. MANJINSKI RASNI RAT.....	23
7. STRAH BELOG ČOVEKA.....	29
8. ZAKLJUČAK.....	33
9. IZVORI I LITERATURA	35